

Kulturberedningens rapport till kommunfullmäktige den 18 juni 2008.

I slutet av andra världskriget begärde överbefälhavaren mera pengar av premiärminister Winston Churchill för att kunna föra kriget mot axelmakterna till seger.

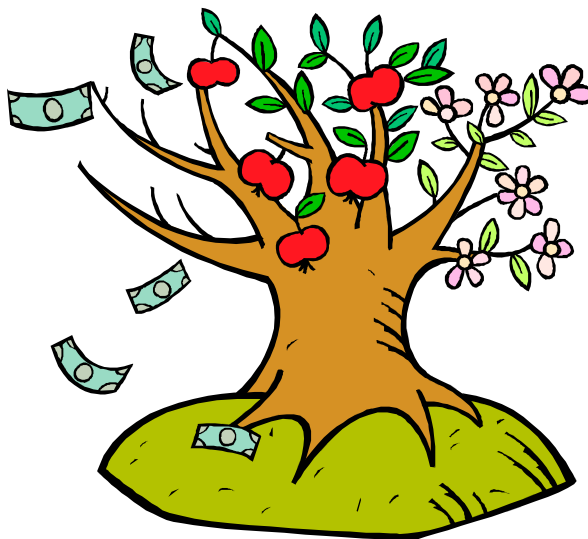
- Jag inser att ni behöver mera pengar, sade Churchill. Men var ska vi ta dem?

- Vi får ta dem från kulturen, museerna, teatrarna, symfoniorkestrarna o s v herr premiärminister, svarade överbefälhavaren.

Churchill såg länge på honom och svarade dröjande:

- Vad har vi då att strida för?"

Kulturberedningen kan naturligtvis inte garantera att ovanstående anekdot är sann men medge att den ger en extra dimension åt andra världskrigets historia och blodiga avslutning.

Kulturberedningens första år

Kulturberedningen har varit igång ett år. Ambitionerna har varit högt ställda och intill idag har två förslag förelagts kommunfullmäktige för beredning:

- att kommunen står som huvudman för 600-årsjubileet och

- att kommunen underlättar för Bruks- och Facitmuseet att utvidga lokalytan så att ett fullständigt Facitmuseum kan byggas upp.

Ännu har inga beslut tagits i dessa ärenden men kommunalrådet Haraldsson gav som svar på enkla frågor, ställda av Anders Byström, vid kommunfullmäktigesammanträdet den 29 april att båda förslagen är under beredning och svar kommer att lämnas under sommaren.

Kulturberedningen består av sju ordinarie ledamöter och sju ersättare, vilka samtliga kallas till sammanträden. Som sekreterare och stöd har beredningen haft Wide Hellman vid sin sida. Beredningen har valt att arbeta i olika kommittéer, som i sin tur rapporterar vid ordinarie möten. Endast ordföranden och vice ordförande har något litet betalt för sina uppgifter. Kulturberedningen har fortsättningsvis ambitionen att förlägga sina möten till olika delar av kommunen och därvid bjuda in intresserade till diskussion.

Kultur för äldre

En grupp inom beredningen har undersökt de äldsta invånarnas behov av och tillgång till kultur och har kommit till denna slutsats:

Folk i den yngre pensionsåldern är i stor utsträckning aktiva i de olika pensionärsföreningarna, inom de kristna samfundet, inom föreningslivet, som till stor del bärs upp av den äldre generationen och man har dessutom ännu kvar större delen av sitt sociala nätverk. Dock är det uppenbart att det på sina håll, särskilt i flerfamiljshus, finns en stor ickevald ensamhet, som man inte orkar ta sig ut ur på egen hand.

En ganska allmän uppfattning i tätorten är att man skulle vilja ha enkla "slink-in"-ställen i sina kvarter utan tydliga förtecken av kyrka och pensionärsföreningar, där man kan umgås, dricka kaffe eller ta en öl, lyssna till musik och kanske musicera själv mm. Behovet verkar inte vara lika stort i de mindre tätorterna, där det kan antas att man har närmare till varandra.

Kulturberedningen anser att anskaffande av samlingslokaler inte är ett ansvar för kommunen i första hand. I den mån privata entreprenörer inte är intresserade kan man tänka sig att bostadsrättsföreningarna och hyresföreningarna inspirerar de boende till att ta egna initiativ.

De som bor i särskilt boende på Östergården är genom personalens försorg väl försedda med kulturaktiviteter av olika slag i huvudsak som mottagare av kultur. Däremot verkar det som om lusten till det egna kulturutövandet tynar bort när man flyttar dit. Man skulle kunna säga att spelemannen låter fiolen hänga kvar på väggen när han flyttar in på servicehuset. Eftersom det är vetenskapligt bevisat att musik- och konstutövande på gamla dar sänker vårdbehovet och höjer livskvaliteten vore det önskvärt att sådant uppmuntrades.

Kontakten med kulturvärlden utanför det egna boendet är mycket liten liksom med de olika pensionärsföreningarna. Några enskilda personer gör dock värdefulla insatser på frivillig basis genom regelbundna besök, genom högläsning av dagstidningar och genom att följa med på promenader. Vid en förfrågan på en enda av avdelningarna nyligen skulle 22 personer önska att de fick komma ut på dagliga promenader, gå på konditori, till kyrkogården o s v. Dock har det också kommit fram att vissa musiker har erbjudit sina tjänster att ställa upp gratis för rullstolsdans e d, men att detta erbjudande inte antagits, förmodligen på grund av den tid det tar att flytta människor med rörelsesvårigheter från den egna lägenheten till aulan och personalen känner sig hårt pressad av andra arbetsuppgifter.

Möjligheterna för de boende att delta i kulturevenemang, från fotbollsmatcher på Kopparvallen till teaterföreställningar i Gärdserum är i nuläget en omöjlighet om inte anhöriga engagerar sig.

Svenska kyrkan har regelbundna gudstjänster på Östergården men besök i pastoratets samtliga kyrkor förutom i Björsäter försvåras av att kyrkogårdsgångarna täcks av ett tjockt lager grus, vilket gör det svårt att komma fram med rullstolar och rullatorer. Det finns dock möjlighet att ta sig in med bil ända fram till kyrkporten för dem som åtnjuter färdtjänst eller har tjänstvilliga anhöriga.

Kulturberedningen har funnit anledning att ställa förslag till kommunfullmäktige i anledning av undersökningen. Förslaget återfinns som nr 1 längst ner i denna rapport.

I den enkät (mera om den senare) som kulturberedningen låtit göra bland kulturföreningar och enskilda har det framkommit önskemål om repetitionslokaler för teater och revyer och lokaler för utställning av konst m m.

Kulturdagar/kulturdygn

Kulturberedningen har under våren inbjudit kommunens kulturarbetare till ett stormöte för att utröna huruvida de var intresserade av att anordna återkommande kulturdagar/dygn i Åtvidaberg. Gensvaret var stort och man beslöt vid mötet att låta en kommitté under ledning av Gunnar Carlsson utforma ett diskussionsförslag.

Denna kommitté har nyss kommit igång med sitt arbete med inriktningen att lyfta upp Musik i Bruksbygd med sin långa tradition från sin på senare år en något nedåtgående bana. (Sedan nästan 40 år har Musik i Bruksbygd anordnats på flera orter i kommunen av frivilliga krafter, som ställt sina talanger till mer eller mindre gratis förfogande.)

Svenska kyrkans samtliga körer, manskören och många enskilda musiker har redan nu vid en informell förfrågan visat ett stort intresse av att delta. Ett gryende intresse har kunnat konstateras från andra kulturarbetarkonstellationer. Kulturbereidningen anser därför att det finns goda möjligheter att anordna kulturdagar redan i höst.

Redan nu, innan några som helst beslut har fattats, verkar det vara möjligt att fylla samtliga samlingslokaler (inkl Östergårdens aula) i Åtvid och övriga församlingar med musik, sång, teater, konstutställningar och andra konstarter under en hel vecka. Vid ett möte med kulturföreträdare verkade det inte finnas någon gräns på vad som skulle kunna göras, bl a en stor körsamling i Åtvids stora kyrka.

Frivilligarbete och gratiskonserter ligger dock inte längre i tiden utan beredningen förutsätter att publiken måste betala viss entrékostnad och med ett stort publikunderlag är det möjligt att kringkostanderna kan täckas på detta sätt. Eftersom det kan förmodas att kyrkoråden beslutar att upplåta kyrkorna gratis eller till låg hyra och man må förutsätta att kommunen agerar på likartat sätt, kan man tänka sig att en eventuell kreditgaranti inte behöver utnyttjas.

Kulturbereidningens övriga arbetsuppgifter under året:

Kommunens hemsida och evenemangskalender har uppdaterats och kulturbereidningen har numera en egen hemsida. Det finns planer på att varje förening skulle kunna ansluta sig till denna med en egen "flik". Arbetet med detta pågår.

Kulturbereidningen har skickat ut en förfrågan till kulturföreningarna om deras villkor. 65% svarade. Analysen av svaren ger vid handen att flera av föreningarna anser sig helt och hållet beroende av kommunalt bidrag för att överleva. Någon ytterligare undersökning av om man prövat andra finansieringsformer har ännu inte hunnits med. Ett genomgående önskemål är ett gemensamt forum för marknadsföring, samarbete etc.

Kulturbereidningen har haft två möten med ansvariga för kulturturismen i Åtvidaberg. Mötena har varit uppskattade och lett till ett djupare samarbete mellan de olika intressenterna.

Kulturbereidningen har också återupplivat det avsomnade "Skönhetsrådet" då beredningen anser att det finns all anledning, inte minst inför det stundande 600-årsjubileet, att se över "glömda" områden och vad som kan göras vackrare i kommunen. Här avser man att komma med förslag under hösten men redan nu kan konstateras att den skrämiga och belamrade gården utanför Bruks- och Facitmuseet och ÅSSA-museet både utgör ett hinder och i viss mån en fara för besökande. Här borde det ligga i fastighetsägarens/kommunens intresse att rensa upp och göra snyggt innan en olycka sker.

Kulturbereidningen kommer att också fortsättningsvis göra stora ansträngningar att sammanföra de olika kommunandelarnas kulturprogram för gemensam nytta.

Kulturbereidningen anser att det är glädjande att kommunen tagit sitt ansvar genom att rusta upp Folkets Park inför dess 100-årsjubileum.

Förslag nr 1

Kulturberedningen föreslår

att Östergårdens aula, som ligger väl avskild från de boendes lägenheter och rum, skall till en rimlig kostnad ställas till förfogande för enskilda bildkonstnärers utställningar, författaruppläsningar, sångares och musikers konserter m fl samt som repetitionslokal för Åtvidabergs teaterföreningar. Ett rörligare folkliv kring och i Östergården borde vara till gagn för våra äldsta och sköraste invånare likaväl som för alla oss andra. Och inte minst, för kulturarbetarna själva, bli en möjlighet att nå ut till sin publik.

Ansträngningar ska göras för att de boende ska kunna besöka kulturevenemang o d ute på samhället. Frivilliggrupperna är ovärderliga och deras insatser bör tacksamt uppmärksammas. Någon form av kampanj bör genomföras för att få flera att ställa upp.

Förslag nr 2

Kulturkommittén föreslår

- att det traditionella evenemanget Musik i Bruksbygd, som under många år anordnats under vecka 42, **under år 2008** blir det vi i fortsättningen skulle kunna kalla Kulturdagarna.
- kommunen tar på sig organisationsansvaret av evenemanget med egen personal eller via professionell konsult (helst lokal sådan med erfarenhet av kommunen)
- att kommunen ställer ut en kreditgaranti på 50 tkr för tryckning av programblad, affischer, övrig marknadsföring, hyra och eventuella resekostnader
- att kommunen ställer sina egna lokaler (Mässen, Sporthallen, Fazetten m fl) till förfogande utan kostnad.

Efter detta första försök med flera kulturdagar i följd skall det hela utvärderas både vad gäller innehåll och förläggning i tid.

Åtvidaberg i maj 2008
Kulturberedningen

Inga-Britta Jungeström
ordförande